

Grażyna Kostkiewicz-Górska, Danuta Zielińska

Materiały do bibliografii historii regionu za rok 2002

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 10, 421-454

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

NADWARCIAŃSKI ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY
NR 10/2003

Materiały do bibliografii historii regionu za rok 2002

I. Historia regionu w ujęciu ogólnym

Mapy, przewodniki, słowniki

1. EUROREGION Pro Europa Viadrina: mapa administracyjna. – Gorzów Wlkp.: Stowarzyszenie Gmin Polskich „Pro Europa Viadrina”, [2002]. – 1 mapa: kolor.; 50 x 56 cm; złoż. 14 x 25 cm
2. BATTEK Marek J., SZCZEPANKIEWICZ-BATTEK Joanna: Słownik nazewnictwa krajoznawczego: polsko-niemiecki i niemiecko-polski: Śląsk, Ziemia Lubuska, Pomorze Zachodnie, Warmia i Mazury = Wörterbuch der Landeskundlichen Namen Polnisch-Deutsch & Deutsch-Polnisch: Schlesien, Ostbrandenburg, Pommern, Ostpreussen. – Wyd.5 rozszerz. – Wrocław: Silesia, 2002. – 360 s.: mapy; 24 cm
3. KUJAWA-PAWLACZYK Jolanta, PAWLACZYK Paweł: Drawieński Park Narodowy: przewodnik kieszonkowy. – Warszawa: Multico, 2002. – 95 s.: fot. kolor.; 19 cm. – (Spotkania z przyrodą)
4. KWIATEK Jerzy, Dorocińska-Kwiatek Izabela: 100 tras po Polsce: przewodnik turystyczny nie tylko dla zmotoryzowanych. – Warszawa: Sport i Turystyka, 2002. – 1582 s.: il., mapy, pl.; 22 cm
5. MIASTO i gmina Drezdenko: [informator]. – Bydgoszcz: Max Medium, [2002]. – 14 s.: il. kolor.; 30 cm
6. SŁUBICE: [informator]. – Słubice: Urząd Miejski, [2002]. – 22 s.: il. kolor., mapy, pl.; 30 cm
7. SULĘCIN: historia, dzień dzisiejszy, gospodarka, turystyka, ekologia, plan miasta: [informator]. – Sulęcín, [2002]. – [60] s.: il. kolor.; 18 cm + Plan miasta: 1 k. złoż. – Na zlec. Urzędu Miasta i Gminy

8. SZLAKI rowerowe w Euroregionie Pro Europa Viadrina / oprac. Zbigniew Rudziński, Czesław Woźniak, Józef Kruczkowski. – Zielona Góra: Zakł. Kartograficzny „Sygnatura”, 2002. – 1 mapa: kolor., fot.; 66 x 88 cm; złoż. 11 x 22 cm

Władza, administracja, stosunki polityczne

9. BUCHWALD Friedrich von: Podróż Wartą w czasach Fryderyka II / tł. z niem. Teresa Mika. – Il. // *Czas i Przestrzeń*. – 2002, nr 5, s. 4-5
10. CZARNUCH Zbigniew: Polsko-niemiecki krajobraz z księciem Radziwiłłem w tle. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 1, s. 16, 19
Rodzina Radziwiłłów w historii Kotliny Jeleniogórskiej
11. DOBOSZ Józef: Monarchia i możni wobec kościoła w Polsce do początku XIII wieku. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 2002. – 541 s.; 24 cm
12. DZIEDUSZYCKI Wojciech, PRZYBYŁ Maciej: Wizyta Ottona III w Polsce w roku 1000: droga podróży cesarskiej przez zachodnie rubieże państwa pierwszych Piastów // *Stud. Zach.* – Nr. 6 (2002), s. 55-61
13. GÓRCZAK Zbyszko: Najstarsze lokacje miejskie w Wielkopolsce (do 1314 r.)/ Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury (Poznań). – Poznań: Wydaw. WBP, 2002. – 204 s.: il., mapy; 21 cm. – (Biblioteka Kroniki Wielkopolski)
14. GRELL Olaf, KAISER Andre, LIMAN Herbert: Słupy i kamienie milowe w Lubuskiem / red. Zbigniew Czarnuch; tł. z niem. Robert Piotrowski. – Gorzów Wlkp.: Towarzystwo Przyjaciół Archiwum i Pamiątek Przeszłości, 2002. – 286 s.: fot., rys.; 21 cm. – (Biblioteczka Nadwarciańskiego Rocznika Historyczno-Archiwalnego; nr 14)
15. JANICKA Izabela: Obraz transformacji polskiej i relacji polsko-niemieckich w prasie niemieckiej w latach 1989/90-1998. – Toruń: Adam Marszałek, 2002. – 294 s.; 24 cm
16. KAMIEŃSKI Andrzej: Polska a Brandenburgia-Prusy w drugiej połowie XVII wieku: dzieje polityczne / Instytut Historii PAN. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 2002. – 415 s.: il.; 24 cm

17. KAUFMANN J.E., JURGA Robert M.: Twierdza Europa: europejskie fortyfikacje drugiej wojny światowej / tł. z ang. Sławomir Kędziński. – Warszawa: Bellona, 2002. – 473 s., [4] s. tabl. kolor.: il., mapy; 24 cm. – (Budowle Obronne)
18. KRONIKA Thietmara / tł. z łac., wstęp i przypisy Marian Zygmunt Jedlicki; posłowie Krzysztof Ożóg. – Wyd.2. – Kraków: Universitas, 2002. – LXXXVII, 437 s.; 24 cm
19. LABUDA Gerard: Fragmenty dziejów Słowiańszczyzny zachodniej / Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. – Poznań: Wydaw. Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2002. – 965 s.; 25 cm. – (Wznowienia (PTPN); t.2)
20. LINKOWSKI Zdzisław: Warta, błota i młyny // *Czas i Przestrzeń*. – 2002, nr 5, s. 2
Warciańskie Łęgi
21. MILER Zbigniew: A skarby ciągle są! // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 51-52, s. 7
22. MILER Zbigniew: Zatrzymać minione: w Bogdańcu, Kłodawie, Gralowie, Lipkach i wielu innych miejscowościach do dziś odnajdujemy pomniki dawnych czasów. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 40, s. 20-21
Przegląd starych pomników na Ziemi Gorzowskiej
23. MIKOŁAJCZYK Mirosław: Małe ojczyzny: Krzeszyce, Lubniewice, Łągów, Ośno Lubuskie, Słońsk, Sulęcín, Torzym. – Szczecin: PPH „Zapół”, 2002. – 184 s.: fot. kolor.; 30 cm
24. PROBLEMY narodowościowe Europy Środkowo-Wschodniej w XIX i XX wieku: księga pamiątkowa dla Profesora Przemysława Hausera / red. Antoni Czubiński, Piotr Okulewicz, Tomasz Schramm. – Poznań: Wydaw. Naukowe UAM, 2002. – 714 s., [1] k.tabl.kolor.: 2 il., mapy; 25 cm + Tabuła gratulatoria: 6 s. – (Historia / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; nr 198)
Zawiera m.in.: Grzegorz Strauchold: Od niemieckości do polskości i na odwrót: meandry polityki narodowościowej lat 40. na Ziemiach Zachodnich i Północnych. – Czesław Osękowski: Mniejszości narodowe na Ziemi Lubuskiej po II wojnie światowej

25. ROCHALA Paweł: Cedynia 972. – Warszawa: Bellona, 2002. – 248 s., [24] s. tabl.: il.; 20 cm. – (Historyczne bitwy)
26. RYMAR Edward: Średniowiecznymi śladami Żydów w miastach Nowej Marchii // *Prz. Zach.-Pom.* – 2002, cz. 3, s. 7-19
27. SIKORSKI Juliusz: Tysiące imprez na Tysiąclecie // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 1, s. 17-18
Ziemia Gorzowska w czasie „pierwszego” milenium w 1966 r.
28. SITEK Eligiusz Józef: Statki i okręty noszące nazwę „Warta”. – II. // *Czas i Przestrzeń.* – 2002, nr 5, s. 6-7
29. SKOBELSKI Robert: Polityka przemysłowa państwa na ziemiach zachodnich i północnych Polski w okresie realizacji planu sześcioletniego (1950-1955) // *Stud. Zach.* – Nr. 6 (2002), s. 205-223
30. SKOBELSKI Robert: Ziemie Zachodnie i Północne Polski w okresie realizacji planu sześcioletniego 1950-1955 / Uniwersytet Zielonogórski. – Zielona Góra: Uniwersytet Zielonogórski, 2002. – 202 s.; 24 cm. – (Historia / Uniwersytet Zielonogórski; 3)
31. SŁUGOCKI Waldemar: Planowanie strategiczne elementem harmonijnego rozwoju województwa lubuskiego // *Stud. Zach.* – Nr. 6 (2002), s. 293-303
32. STUDIA historyczne nad polityką, gospodarką i kulturą: księga pamiątkowa z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin profesora Mariana Eckerta / red. nauk. Bohdan Halczak. – Zielona Góra: Uniwersytet Zielonogórski, 2002. – 515 s.: il.; 25 cm
33. STUDIA zachodnie / red. Czesław Osękowski.- Nr 6 (2002). – Zielona Góra: Uniwersytet Zielonogórski, 2002. – 322 s.: il.; 24 cm
Zawiera: Witold Mańczak: Językoznawstwo a kwestia prakolebki Słowian. – Tadeusz Malinowski: Z pogranicza nauki i polityki. – Jerzy Tomasz Nowiński: Wstępne wyniki badań archeologicznych przy ul. Krawieckiej nr 1 i 3 w Zielonej Górze – przyczynek do studiów nad początkami miasta. – Wojciech Dzieduszycki, Maciej Przybył: Wizyta Ottona III w Polsce w roku 1000: droga podróży cesarskiej przez zachodnie rubieże państwa pierwszych

Piastów. – Edward Rymar: Śląsk jako obszar trybutarny Rzeszy Niemieckiej (Czech). – Małgorzata Konopnicka-Szatarska: Klaryski głogowskie. – Urszula Świdarska-Włodarczyk: Wartości militarne w ocenie szlachty polskiej na przełomie średniowiecza i renesansu. – Sylwia Kozioł: Władza w XVII-wiecznej Saksonii w świetle „Allgemeines historisches Lexikon”. – Hanna Kosiorek: Przemiany demograficzne ludności Gubina w pierwszej połowie XVII wieku w świetle księgi metrykalnej. – Dariusz Dolański: Obraz Niemiec i Niemców w polskiej historiografii czasów saskich. – Grzegorz Marszałek: Stosunki polsko-niemieckie w powiecie leszczyńskim w latach 1920-1939. – Bohdan Halczak: Narodowa Demokracja w opinii absolwentów szkół średnich Środkowego Nadodrza. – Tadeusz Dzwonkowski: Organizacja państwowej służby archiwalnej na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1990. – Janina Wallis: Życie kulturalne na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1950 w świetle czasopism „Ziemia Gorzowska” i „Ziemia Lubuska”. – Robert Skobelski: Polityka przemysłowa państwa na ziemiach zachodnich i północnych Polski w okresie realizacji planu sześcioletniego (1950-1955). – Juliusz Sikorski: Lubuskie reminiscencje „Orędzia biskupów polskich do ich niemieckich braci...”. – Ks. Zygmunt Kowalczyk: Nadzór państwowy nad Wyższymi Seminariami Duchownymi w Polsce w latach 1960-1961 na przykładzie Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wielkopolskim. – Paweł Juckiewicz: Stosunki polsko-niemieckie w średniowieczu w świetle zaleceń Komisji UNESCO PRL i RFN ds. Podręczników Szkolnych. – Ryszard Techman: Materiały aktowe pełnomocników wojewody szczecińskiego do przejmowania i zagospodarowania mienia poradzieckiego w latach 1991-1999. – Marek Zawadka: Zagospodarowanie mienia przejętego od wojsk Federacji Rosyjskiej (1993-2000): zarys problematyki. – Waldemar Sługocki: Planowanie strategiczne elementem harmonijnego rozwoju województwa lubuskiego. **Recenzje:** Wojciech Polak, *Aprobata i spór: zakon krzyżacki jako instytucja kościelna w dziełach Jana Długosza*, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1999, ss. 293 (Urszula Świdarska-Włodarczyk). – Tomasz Sadowski, *Poczet książąt Wrocławia*, Wydawnictwo Rzeka, Wrocław 1999, ss. 189 (Urszula Świdarska-Włodarczyk). – Mariusz Lesław Krogulski, *Okupacja w imię sojuszu: Armia Radziecka w Polsce 1944-1956*, Wydawnictwo von borowiecky, Warszawa 2000, ss. 263 (Marek Zawadka). – Stefan Dudra, *Lemkowie: deportacja i osadnictwo ludności lemkowej na Środkowym Nadodrzu w latach 1947-1960*, Głogów 1998, ss. 199 (Robert Skobelski). – *Dorzecze Odry: monografia powodzi lipiec 1997*, red. Alfred Dubicki, Henryk Słota, Jan Zieliński, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 1999, ss. 241 (Marek Zawadka). – Przemysław Glabiszewski, *Franciszek Radzewski: wielkopolski działacz szlachecki i pisarz polityczny czasów saskich*, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Wydział Historii i Nauk Społecznych, Prace Komisji Historycznej, Tom 57, Poznań 1999, ss. 131 (Zbigniew Chodyła)

34. SZCZUREK Tadeusz: Skarby wczesnopiastowskie znad dolnej Warty. – Il. // *Czas i Przestrzeń*. – 2002, nr 5, s. 12-13
35. SZUTOWICZ Ewa: IPN – nigdzie, byle nie w Gorzowie? – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 24, s. 3
Problemy z uzyskaniem siedziby dla gorzowskiej delegatury Instytut Pamięci Narodowej
36. ZAWADKA Marek: Zagospodarowanie mienia przejętego od wojsk Federacji Rosyjskiej (1993-2000): zarys problematyki // *Stud. Zach.* – Nr. 6 (2002), s. 275-291

Mieszkańcy i ich migracja

37. HAŁAGIDA Igor: Ukraińcy na zachodnich i północnych ziemiach Polski 1947-1957. – Warszawa: IPN, 2002. – 259 s.; 21 cm. – (Monografie / Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu; 1)
38. KRZYŻANOWSKI Piotr, Pytlak Grażyna, Bończuk Leszek: Cyganie – mity i fakty. – Gorzów Wlkp.: Stowarzyszenie Twórców i Przyjaciół Kultury Cygańskiej, 2002. – 190 s.: fot. kolor.; 24 cm
Rec.: Sateck Daniel: Całą prawdę powiem. – Il. // *Gaz. Lubus.* (Wyd. D). – 2002, nr 98, s. 17
39. PECUCH Mirosław: Łemkowie tradycja z odciętymi korzeniami. – Il. // *Lamus.* – 2002, nr 1, s. 53-58

Nauka, oświata, kultura, sport, turystyka

40. BIENS Paul: Die Neumark im Herzen: zu Landschaft, Natur, geschichte und Brauchtum im östlichen Brandenburg / Hrsg. Jörg Lüderitz. – [Niemcy]: Individuel, 2002. – 352 s.: il.; 21 cm
41. JUREK Tomasz: Kultura fizyczna mniejszości niemieckiej w Polsce w latach 1918-1939 / Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej. Sekcja Historii. – Gorzów Wlkp.: PTNKF; Poznań, 2002. – 332 s., [40] s. tabl.: faks., fot., portr.; 24 cm

42. ENGEL Izabela, MAKSYM CZAK Małgorzata, MIOTK Elżbieta: Dziedzictwo kulturowe w regionie „Ujście Warty”: zeszyt ćwiczeń dla gimnazjum. – RASZYN: Ortus, 2002. – 96 s.: il. (gł. kolor.), mapy; 24 cm
43. MŁODZIEŻ gimnazjalna miasta średniego wobec nowego ładu / red. Bogdan Idzikowski, Edyta Mianowska. – Zielona Góra: Lubuskie Towarzystwo Naukowe, 2002. – 201 s.: il.; 24 cm. – (Rocznik Lubuski; t. 28, cz. 2)
Zawiera: I. Studia i rozprawy – z teoretycznych warsztatów naukowych: Edyta Mianowska: Społeczne uczestnictwo młodzieży. – Edward Hajduk: Instytucjonalny układ Zielonej Góry generujący i kontrolujący proces socjalizacji. – Zdzisław Wołk: Możliwości wspierania działalności gimnazjum przez społeczność lokalną średniego miasta. **II. Artykuły i komunikaty z badań:** Edyta Mianowska: Integracja europejska w opiniach młodzieży gimnazjalnej i jej rodziców. – Bogdan Idzikowski: Wizja własnej przyszłości zielonogórskich gimnazjalistów. – Ewa Narkiewicz-Niedbalec: Stosunek gimnazjalistów do obowiązków szkolnych a dominujące formy ich aktywności w czasie wolnym. – Arleta Konieczna: Aktywność pozaszkolna uczniów zielonogórskich gimnazjów w opinii rodziców. – Elżbieta Kołodziejska: Uczniowie gimnazjum o demokracji w szkole. – Elżbieta Papier: Grupa rówieśnicza w życiu uczniów. – Emilia Paprzycka: Kulturowy wzór urody: młodzież gimnazjalna wobec współczesnej estetyki ciała. – **III. Opinie i debiuty naukowe:** Edward Hajduk, Fabian Hajduk: Widowisko w tworzeniu tożsamości młodzieży. – Agnieszka Witkowska: Gubin – miasto po swojej wielkiej szansie czy jeszcze przed? – **IV. Recenzje:** Edward Hajduk, *Kulturowe wyznaczniki biegu życia*, Warszawa 2001 (Leszek Zamaria). – *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej: kontynuacje i wyzwania*, red. Jerzy Leszkowicz-Baczyński, Zielona Góra 2001 (Artur Kinal). – *Korupcja w życiu społecznym*, red. Jacek Kurczewski, Beata Łaciak, Warszawa 2000 (Mariusz Kwiatkowski). – *Konflikty społeczne w Polsce w okresie zmian systemowych*, red. Marian Malikowski, Zygmunt Seręga, Rzeszów 2000 (Izabela Kaźmierczak). – *Wybrane problemy życia społecznego na granicach*, red. Zbigniew Kurcz, Wrocław 2002 (Artur Kinal). – *Stara i Nowa Europa: własność – rynek – osobowość (Old and New Europe. Property – Market – Personality)*, red. Zbigniew Galor, Barbara Goryńska-Bittner, Poznań 2000 (Iwona Kaczmarek-Murzyniec). – *Zielona Góra: socjologiczne studium miasta i jego mieszkańców*, red. Irena Machaj, Żywiec Leszkowicz-Baczyńska, Mirosław Zdulski, Kraków 2001 (Artur Kinal)
44. ŁOPUCH Wojciech: Sztuka na Pomorzu / fot. Jan Surudo. – Szczecin: Książnica Pomorska, 2002. – 381 s.: il.; 29 cm

45. PERYT-GIERASIMCZUK Iwona: W Gorzowie... inaczej: rozm. z... Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków / rozmowa przepr. Agnieszka Moskaluk. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 28, s. 5-6
46. PIĄTKOWSKI Józef: 40 lat Zespołu Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Kostrzynie: album pamiątkowy nauczycieli i absolwentów 1962-2002. – Kostrzyn: Kostrzyńskie Centrum Kultury, 2002. – 192 s.: fot., portr.; 21 cm
47. ROZWÓJ badań naukowych na pograniczu śląsko-łużyckim od XVI do XX wieku / red. Tomasz Jaworski. – Zielona Góra: Lubuskie Towarzystwo Naukowe, 2002. – 268 s.; 24 cm. – (Rocznik Lubuski; t.28, cz.1)
- Zawiera: I. Studia, Rozprawy, Artykuły:* Dietrich Scholze-Šořta: 50 lat instytutu sorabistycznego w Budziszynie (1951-2001). – Józef Korbicz: Możliwości rozwoju życia naukowego na pograniczu śląsko-łużyckim z wykorzystaniem nowoczesnego systemu informatycznego. – Peter Kunze: Die Schulpolitik in der Oberlausitz gegenüber den Lausitzer Sorben im 19. Jahrhundert. - Wiesław Hładkiewicz: Problematyka Łużyc w badaniach polskich ośrodków naukowych na emigracji. – Sylwia Kocioł: Polityka kulturalno-naukowa stanów Górnych Łużyc. – Merćin Völkel: Rola Macierzy Łużyckiej w rozwoju życia naukowego na Łużycach. – Beno Korzeńk: Aspekty serbołużyckiej nauki pedagogicznej. – Tomasz Jaworski: Rola nauki w rozwoju przemysłu włókienniczego pogranicza śląsko-łużyckiego na przykładzie wyższej szkoły tkackiej w Żarach. – Piotr Pałys: Próby utworzenia w Zgorzelcu w latach 1946-1948 gimnazjum łużyckiego. – Irena Sochacka: Wizja rozwoju rolnictwa w działalności Górnołużyckiego Towarzystwa Naukowego w Zgorzelcu. – Pola Kuleczka: Klasztor Augustianów żagańskich jako ośrodek naukowy. – Agnieszka Lipińska: Rola pietyzmu w rozwoju życia naukowego na pograniczu śląsko-łużyckim. – Grażyna Wyder: Towarzystwo łużyckich studentów „Serbowka” w Pradze (1846-1953). – Paweł Juckiewicz: Próba utworzenia uniwersytetu na Środkowym Nadodrzu w XVII wieku. – Karolina Korenda: Zainteresowania badawcze Górnołużyckiego Towarzystwa Naukowego na przykładzie prac publikowanych w „Neues Lausitzisches Magazin”. – Arkadiusz Michalak: Dolnołużyckie Towarzystwo Archeologiczne i Antropologiczne w Gubinie: cele i osiągnięcia. – Hanna Kosiorek: Łużyce jako problem badawczy w „Niederlausitze Mitteilungen”. – Artur Breczko: Rozwój badań naukowych w zakresie demografii na pograniczu śląsko-łużyckim w XVIII -XIX wieku. – Paweł Łachowski: Towarzystwo Literacko-Słowiańskie na uniwersytecie we Wrocławiu. – Bogumiła Burda: Zespoły kształceniowe w Sulechowie i ich związki z ziemiami polskimi oraz Łużycami na przełomie XVIII i XIX wieku. **II. Biogramy i przyczynki biograficzne:** Sylwia Kocioł: Jacob Leupold (1674-1727). – Dorota Starosta: Johann Samuel Magnus (1678-1707). – Agnieszka Lipińska: Mikołaj Ludwig

- Von Zinzendorf (1700-1760). – Sylwia Kocioł: Johann Heinrich Zedler (1706-1751). – Irena Sochacka: Adam Boguchwał Serach (1724-1773). – Paweł Stejka: Karl Gottlob Von Anton (1751-1818). – Agnieszka Buko: Joachim (Thomas) Leopold Haupt (1797-1883). – Arkadiusz Michalak: Hugo Jentsch (1840-1916). – Hanna Kosiorek: Karl Gander (1855-1945). – Paweł Juckiewicz: Arnošt Muka (Ernst Mucke) (1854-1932). – Kazimierz Bobowski Dwaj znamienici uczeni zgorzeleccy Profesor Ernst-Heinz Lemper i Profesor Wolfram Dunger. **III. Źródła i materiały źródłowe:** Tomasz Jaworski, Irena Sochacka: Tradycja i nowoczesność w symbolice żarskiego zegara z 1585 roku. **IV. Recenzje i artykuły recenzyjne:** Kazimierz Bartkiewicz, *Mysł historyczna w Polsce nowożytnej a dzieje ziem nadodrzańskich: zbiór studiów*, wybrał i przygotował do druku Tomasz Jaworski, Zielona Góra 2001, ss. 262 (Małgorzata Szymczak). – Wolfgang J. Brylla, *Ewangelicki Kościół Jezusowy w Zielonej Górze (Die Evangelische Jesus Kirchi in Grünberg)*. Parafia Ewangelicko-Augsburska, Zielona Góra 2001, ss. 22, nlb. 14 (Wiesław Pyżewicz). – Franciszek Leśny, *Pszczew w latach 1945-2000*, Zielona Góra 2001, ss. 72 (Karolina Korenda). – Anna Zadrożyńska, *Światy, zaświaty: o tradycji świętowania w Polsce*, Warszawa 2000, ss. 299 (Karolina Korenda). – *Historyczne spotkania Polaków i Niemców: dialog niemieckich i polskich historyków*, red. J. Kuroпка, H. Szczegóła, Zielona Góra-Vechta 2001, ss. 132-145 (Paweł Juckiewicz). – Stefan Cyraniak, *Wyszanowo – stare i nowe dzieje*, Świebodzin 2001, ss. 70, 78 il., 4 mapy (Arkadiusz Michalak)
48. STUDIA z dziejów kultury fizycznej / red. Tomasz Jurek; Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej. Sekcja Historii Kultury Fizycznej (Gorzów); Instytut Kultury Fizycznej (Gorzów). – Gorzów Wlkp.: PTNKF, 2002. – 796 s., [2] k. tabl.: portr.; 24 cm
Zawiera m.in.: Tomasz Jurek: Naukowe curriculum vitae Profesora Bernarda Woltmanna. Poznańsko-Gorzowski Ośrodek Kształcenia Kadr Historii Kultury Fizycznej: – Teresa Ziółkowska: Z dziejów Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu 1919-2001. – Leonard Nowak: Instytut Wychowania Fizycznego poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego w Gorzowie Wlkp. 1971-2001. – Jerzy Gaj: Letnia Szkoła Historyków Kultury Fizycznej.
49. WALLIS Janina: Życie kulturalne na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1950 w świetle czasopism „Ziemia Gorzowska” i „Ziemia Lubuska” // *Stud. Zach.* – Nr. 6 (2002), s. 193-204
50. ZARYS historii piłkarstwa lubuskiego 1945-2002 / red. Stanisław Fafera; Lubuski Związek Piłki Nożnej (Zielona Góra); Okręgowy Związek Piłki Nożnej (Gorzów Wlkp.). – Zielona Góra: Maxim, 2002. – 253 s.: il. (w tym kolor.); 21 cm

Wyznania

51. [BIELECKA Beata]: Między niebem a ziemią / (beb) // *Gaz. Lubus.* (Wyd. ABCE). – 2002, nr 9, s. 14 E
Starania ewangelicko-augsburskiej parafii z Gorzowa Wlkp. o rekompensatę za utratę budynku przy ulicy Mickiewicza w Słubicach
52. [BROŻEK Dariusz]: Zapomnieli o bożnicy?: władze miasta czekają od początku grudnia / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus.* (Wyd. ABCE). – 2002, nr 11, s. 13E
Zwlekanie gminy żydowskiej ze Szczecina i fundacji Ronalda Laudera z przejęciem od władz Międzyrzeczka dawnej synagogi
53. GAHLBECK Christian: Zisterzienser und Zisterzienserinnen in der Neumark. – Berlin: Arno Spitz, 2002. – 1259 s.; 24 cm
54. [JURKOWSKI Jerzy]: Pół wieku parafii / (jej) // *Gaz. Lubus.* (Wyd. ABCE). – 2002, nr 20, s. 14E
Jubileusz 50-lecia parafii Bobrówko, gm. Strzelce Krajeńskie
55. KOWALCZUK Zygmunt: Nadzór państwowy nad Wyższymi Seminarium Duchownymi w Polsce w latach 1960-1961 na przykładzie Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wielkopolskim // *Stud. Zach.* – Nr. 6 (2002), s. 243-250
56. KOWALCZYK Krzysztof: Działalność „Caritasu” na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1950 // *Prz. Zach.-Pom.* – 2002, cz. 3, s. 21-38
57. KOWALCZYK Krzysztof: Kształtowanie się struktur Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1956 // *Prz. Zach.-Pom.* – 2002, cz. 2, s. 61-84
58. ROSIAK Artur: Spór o parcele: domagają się ziemi, a kirkutem się nie interesują // *Gaz. Lubus.* (Wyd. ABCE). – 2002, nr 86, s. 16E
Starania Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich o zwrot atrakcyjnie położonych nieruchomości w Kostrzynie
59. RYMAR Edward: Biskupi, mnisi, reformatorzy: studia z dziejów diecezji kamieńskiej. – Szczecin: Wydaw. Naukowe US, 2002. – 365 s.; 24 cm

60. SIKORSKI Juliusz: Lubuskie reminiscencje „Orędzia biskupów polskich do ich niemieckich braci” // *Stud. Zach.* – Nr. 6 (2002), s. 225-242
61. SIKORSKI Juliusz: Milenium kontra Tysiąclecie. – Cz. 1: Milenium kontra Tysiąclecie. Cz. 2: Msza przy katedrze. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 2, s. 16-18; nr 3, s. 17-19
Obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego na Ziemi Lubuskiej

Wojsko, zakony

62. MILER Zbigniew: Rygiel jeziora Łubowo. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 42, s. 28
Umocnienia Wału Pomorskiego przebiegające przez Ziemię Gorzowską

Biblioteki, archiwa, muzea, wydawnictwa

63. ARCHIWUM Państwowe w Szczecinie. Oddział w Gorzowie Wielkopolskim: Przewodnik po zasobie archiwalnym: opracowanie zbiorowe / Archiwum Państwowe (Szczecin). Oddział (Gorzów Wlkp.); red. Dariusz Aleksander Rymar; aut. hasał Aleksandra Cyłka [i in.]; Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych. – Warszawa: NDAP, 2002. – 380 s., [8] s. tabl. kolor.; 24 cm
Rec.: [Nieciecki Tomasz]: Przewodnik po archiwum: pierwsze takie wydawnictwo w historii miasta / (niko) // *Gaz. Lubus.* (Wyd. EFD). – 2002, nr 243, s. 6 D; Ochwat Renata: Skarb dla regionalistów i historyków: przewodnik po zbiorach archiwum już gotowy. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.” [17 października], s. 3; Przewodnik do przeszłości. – Il. // *Tylko Gorzów.* – 2002, nr 0 (1), s. 8-9
64. [BIELECKA Beata]: Napisali wspólną książkę: polsko-niemiecki pomysł literacki / (beb). – Il. // *Gaz. Lubus.* (Wyd. ABCE). – 2002, nr 141, s. 10E
Ukazanie się książki „Dawno temu... nad Odrą” składającej się z 10 opowiadań dzieci ze Słubic i Frankfurtu – baśni i historii regionalnych
65. [BIELECKA Beata]: Pokazuje maluchom historię miasta / (beb). – Il. // *Gaz. Lubus.* (Wyd. ABCE). – 2002, nr 83, s. 10 E
Ukazanie się „Baśni o kostrzyńskim hejnale” autorstwa Małgorzaty Maj

66. [BOREK Zbigniew]: Rzecz o Tatarach / (zeb). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 59, s. 10D
Ukazanie się na rynku wydawniczym książki Henryka Ankiewicza „Tatarzy gorzowscy”
67. BROŻEK Dariusz: Wieś z patyną: wydawnictwo o Wyszanie. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 1, s. 13 E
Promocja monografii Wyszanie pt. „Wyszanie – stare i nowe dzieje” autorstwa historyka regionalisty Stefana Cyraniaka
68. CZARNUCH Zbigniew: Milowe słupy wspólnej historii. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 41, s. 6-7
Spotkania regionalistów polskich i niemieckich zainteresowanych historią Prus
69. DZWONKOWSKI Tadeusz: Organizacja państwowej służby archiwalnej na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-1990 // *Stud. Zach.* – Nr. 6 (2002), s. 181-191
70. KAMIŃSKA Krystyna: Album z sercem. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 34, s. 6-7
Refleksje na temat albumu „Małe ojczyzny”
71. LEGENDY Ziemi Kostrzyńskiej / tł., oprac., sł. wstępne Bogusław Mykietów. – Zielona Góra, 2002
Rec.: Kamińska Krystyna: „Legendy” w prezencie. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 50, s. 13
72. NADWARCIAŃSKI Rocznik Historyczno-Archiwalny, nr 7 (2000), t. 1-2
Rec.: Gałaj Renata // *Prz. Zach.-Pom.* – 2002, cz. 1, s. 255-261
73. [OCHWAT Renata]: Tkaczka wielowątkowa / Roch. – Il. // *Gaz. Zach.* – 2000, nr 116, s. 4
Wieczór autorski Zbigniewa Czarnucha promujący jego publikację „Witnica na trakcie dziejów”
74. PIOTROWSKI Robert: Rocznik pochwalony // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 49, s. 22
Pozytywna opinia prof. Klausa Zernacka z Niemiec na temat Nadwarciańskiego Rocznika Historyczno-Archiwalnego

75. [ROSIĄK Artur]: Baśń o mieście / (art) // *Gaz. Lubus. (Wyd. E)*. – 2002, nr 130, s. 10E
Sfinansowanie przez Kostrzyn Paper wydania „Baśni o kostrzyńskim hejnale” autorstwa Małgorzaty Maj
76. RYMAR Dariusz Aleksander: Szukają materiałów: rozmowa z... kierownikiem gorzowskiego oddziału Archiwum Państwowego / rozm. Tomasz Nieciecki. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. EFD)*. – 2002, nr 243, s. 6 D
77. SADOWSKI Wojciech: Sen o skansenie // *Biuletyn Stowarzyszenia Muzeów na Wolnym Powietrzu w Polsce*. – 2002, nr 4, s. 73-76.
78. [SKUPIEŃ Joanna]: Kronika wieku: po lekturze każdy kąć staje się ciekawszy / (jos). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 212, s. 7 D
Ukazanie się w ramach funduszy małych projektów Phare CBC albumu, zawierającego materiały i publikacje prasowe o Gorzowie, drukowane wcześniej na ostatniej stronie świątecznych wydań Gazety Zachodniej pod tytułem „Kronika wieku”
79. STOŚ Jarosław: Siedemnastowieczne druki okolicznościowe w zbiorach Biblioteki Paradyskiej = Gelegenheitsdrucke aus dem 17. Jahrhundert in den Beständen der Bibliothek des Klosters Paradies. – Szczecin: Książnica Pomorska, 2002. – 182 s.; 24 cm
80. SULĘCIN i okolice // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 5, s. 22
Ukazanie się drugiej edycji przewodnika pt. „Sulęcín i okolice” wydanego na zlecenie Urzędu Miasta i Gminy oraz Oddziału PTTK „Ziemia Sulęcińska”
81. SYGIER Maja: Miasto parków i... honorariów. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 33, s. 6-7
Proces przeciwko Zarządowi Miasta Gorzowa o wynagrodzenie za wykorzystanie zdjęć w albumie „Gorzów Wielkopolski miasto parków i ogrodów”
82. SZAFKOWSKI Zbigniew: Latający doktor. – Gorzów Wlkp., 2002
Rec.: [Dobrzyński Janusz]: Latający doktor / (dob) // *Gaz. Lubus. (Wyd. EFD)*. – 2002, nr 266, s. 17
83. WOJCIECHOWSKI Krzysztof: Moi kochani Niemcy. – Gdańsk: Mefisto Editions, 2000
Rec.: Czarnuch Zbigniew: Poznawanie Niemców: interesujące i ważne książki o polsko-niemieckim pograniczu // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 2, s. 16-17

Archeologia

84. ARCHEOLOGIA Środkowego Nadodrza / Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza (Zielona Góra – Świdnica). T. 2. – Zielona Góra: Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego, 2002. – 270 s., [1] k. tabl. złoż.: pl., rys.; 31 cm
Zawiera: I. Prace i materiały: Ewa Przechrzta: Materiały krzemienne z grodziska kultury łużyckiej w Winicie, gm. Jasień, z badań wykopaliskowych w latach 1993-1994. – Bartłomiej Gruszka: Ślady osadnictwa z przełomu okresu halsztackiego i lateńskiego na stanowisku 1 w Zawadzie, pow. Zielona Góra. – Piotr Wawrzyniak: Cmentarzysko ludności kultury wilbarskiej w Jordanowie, gm. Świebodzin, woj. lubuskie. Wstępne wyniki badań z lat 1998-2000. – Piotr Dziedzic, Sławomir Kałagate: Badania archeologiczne na zamku piastowskim w Krośnie Odrzańskim (sezon 1998). – Sławomir Kałagate: Wyniki badań ratowniczych przeprowadzonych na starym mieście w Lubsku, stan. 31, wykop II. – Marlena Magda-nawrocka: Zbiór kafli płytowych z kamiennej studni w Zielonej Górze. – Piotr Dziedzic: Asortyment glinianych naczyń ceramicznych z ratowniczych badań wykopaliskowych przeprowadzonych w Zielonej Górze przy ulicy Lisowskiego, stanowisko 18, wykop XIII. – Tadeusz Szczurek: Znaleźiska monet w byłym województwie zielonogórskim. **II. Sprawozdania i odkrycia:** Małgorzata Pytlak: Badania archeologiczne na terenach budowy wiertni i sieci gazociągów w Gorzowie Wielkopolskim oraz w gminach: Kłodawa, Lubiszyn i Dębno.
85. [BOREK Zbigniew]: Czyja szczęka?: średniowieczny but pod ratuszem / (reda). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 155, s. 4
Prace archeologiczne pod ratuszem w Ośnie w związku z przebudową placu
86. [BROŻEK Dariusz]: Magistrat na mogiłach / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 200, s. 4
Odkrycie przy międzyrzeckim ratuszu cmentarza z przełomu XIV i XV wieku
87. [BROŻEK Dariusz]: Tajemnica kościelnej krypty: rozpoczęły się poszukiwania pustelni Pięciu Braci Międzyrzeckich / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 276, s. 13
88. [BROŻEK Dariusz]: Tajemnica mogiły / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCD)*. – 2002, nr 239, s. 2
Odkrycie podczas prac wykopaliskowych na międzyrzeckim rynku ludzkich szczątków z ok. średniowiecza, pochowanych w wydrążonym pniu drzewa w nietypowej pozycji

89. BROŻEK Dariusz: Urząd na mogiłach: sensacyjne odkrycie archeologiczne w Międzyrzeczu. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 234, s. 4
Odkrycie średniowiecznego cmentarzyska kilkanaście metrów od międzyrzecznego ratusza
90. KOŁODZIEJCZYK Krzysztof: Stara osada. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.,” [10-11 sierpnia], s. 1-2
Archeolodzy ze Świdnicy odkryli pod Lubkiem słowiańską osadę z VIII wieku
91. KURNATOWSKI Stanisław: Bracia jednak międzyrzeccy: rozmowa dnia... z prof... emerytowanym archeologiem / rozm. Dariusz Brożek. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 265, s. 2
Rozmowa na temat dowodów potwierdzających według prof. S. Kurnatowskiego międzyrzecki rodowód Pierwszych Męczenników Polski
92. NIECIECKI Tomasz: Wykopki przy Młyńskiej: najpierw wejda archeolodzy, potem budowlancy. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 254, s. 6 D
Rozpoczęcie prac archeologicznych przy ulicy Młyńskiej w Gorzowie w związku z planowaną budową
93. [OCHWAT Renata]: Tutaj był cmentarz: archeologiczne odkrycia / ROCH // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.” [29 sierpnia], s. 4
Odkrycia archeologiczne Tadeusza Łaszkiwicza na międzyrzeckim rynku
94. PYTLAK Małgorzata: Osadnictwo z wczesnej epoki brązu na trasie obwodnicy zachodniej w Gorzowie Wielkopolskim // *Czas i Przestrzeń.* – 2002, nr 5, s. 12
95. SINKOWSKI Stanisław: Ratownicze badania wykopaliskowe osady wielokulturowej w Kłodawie, powiat Gorzów Wlkp. // *Czas i Przestrzeń.* – 2002, nr 5, s. 10
96. [ZIĘTEK Małgorzata]: Ziemiańska w szkole: trafił na kolejne znaleziska / (mz). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABC)*. – 2002, nr 96, s. 11 E
Plan przygotowania wystawy archeologicznych znalezisk z prywatnych zbiorów Bronisława Tokarczuka w krzeszyckiej szkole

II. Historia miast i wsi

BIERZWNIK

97. BRZUSTOWICZ Grzegorz Jacek: Cystersi i gwiazdy: czy mnisi z Bierzw-
nika widzieli meteoryt. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 14, s. 18-19
98. BRZUSTOWICZ Grzegorz Jacek: Mniszki, kupcy i rycerze: średnio-
wieczny Recz. – Choszczno: ASz – Artur Szuba, 2002. – 95 s., [1] k. tabl.
kolor.: faks., il., mapy, rys.; 24 cm
99. BRZUSTOWICZ Grzegorz Jacek: Z przeszłości domeny państwowej
w Bierzwniku od XVI do XX wieku – Choszczno, 2001
Rec.: Gałaj Renata // *Prz. Zach.- Pom.* – 2002, cz. 4, s. 252

BOGDANIEC

100. [SKUPIEŃ Joanna]: Taaaakie pranie / (jos) // *Gaz. Lubus. (Wyd. D).*
– 2002, nr 165, s. 10 D
Wystawa „Wielkie pranie i... okolice” prezentująca w Muzeum Kultury i Tech-
niki Wiejskiej w Bogdańcu zabytki związane z technikami prania odzieży, pra-
sowania oraz maglowania i „prężenia” fran

CHOSZCZNO

101. BOGDAN Wojciech Brzustowicz / ksz. – (Personalalia). – Il. // *Gaz. Lu-
bus. (Wyd. ABCD).* – 2002, nr 239, s. 2
Sylwetka Bogdana Wojciecha Brzustowicza, historyka, regionalisty, nauczyciela
w choszczeńskim Publicznym Gimnazjum
102. BRZUSTOWICZ Grzegorz Jacek: Choszczno alias Arnswalde: wokół
genezy i etymologii nazwy jednego z nowomarchijskich miast // *Prz.
Zach.- Pom.* – 2002, cz. 1, s. 153-170
103. RYMAR Edward: Nazwy miejscowe ziemi choszczeńskiej (w granicach
powiatu choszczeńskiego z 1945 roku). – Cz. 1: A-L. Cz. 2: Ł-Z // *Prz.
Zach.- Pom.* – 2002, cz. 1, s. 105-151; cz. 2, s. 169-217

DĘBNO

104. BIERNACEK Tadeusz: Literatura o Janie Baczewskim // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 5, s. 10-11
Sylwetka Jana Baczewskiego, działacza międzywojennej Polonii niemieckiej, burmistrza Dębna
105. BIERNACEK Tadeusz: O pionierach szkół dębnowskich // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 3, s. 17
106. BORATCZUK Artur, KOTLA Ryszard, KOSACKI Jerzy M.: Bitwa pod Sarbinowem (Zorndorf). – Il. // *Wędrowiec Zach.- Pom.* – 2002, nr 2, s. 15-27
107. [CIESZKO Edmund]: Odszedł tak jak żył / Edmund. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 5, s. 3
Wspomnienie o Zenonie Nowopolskim
108. DARGOMYŚL – wieś z charakterem /(Wiek): // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 6, s. 3-4
109. DĘBNOWSKI sarkofag jako dziedzictwo kultury w rejestrze zabytków / tł. z j. niem. Burkhard Regenber. – Il. // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 12, s. 8-9
Poświęcenie kaplicy pogrzebowej i sarkofagu Otto Jerike, kapitana pruskiej Landwery zm. w 1904 r., w kościele pw. św. Piotra i Pawła w Dębnie
110. KOSACKI Jerzy M.: Wojciech Kossak – na polach bitwy pod Sarbinowem. – Il. // *Wędrowiec Zach.- Pom.* – 2002, nr 2, s. 28-29
111. ŁUKASIUŁ Lech St.: Jeszcze o dębnowskim młynie papierniczym, jego dzierżawcach i właścicielach // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 1, s. 9-11
112. ŁUKASIUŁ Lech St.: O historii dębnowskich cmentarzy. [Cz.1-2] // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 6, s. 13-16; nr 10, s. 16-17
113. ŁUKASIUŁ Lech: Wędrowki po Dębnie którego już nie ma. Cz. 6: Plac Zwycięstwa. – Il. // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 12, s. 9-11

114. O ZENKU Nowopolskim z pamięci i kwadracików papieru... // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 2, s. 24-25
115. ODNALEZIONY pomnik / JAM // *Ziemia Gorz*. – 2002, nr 4, s. 10
Odnalezienie kamieni pochodzących z pomnika bitwy pod Sarbinowem przez członków Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji Koła Oddziału Zielonogórskiego w Kostrzynie
116. PRAWDZIWY opis krwawej bitwy pod Zorndorf (Sarbinowem) przedstawiony przez starego pruskiego żołnierza, który służył w wojsku przez 34 lata i jeszcze obecnie (1793) żyje, przez niego samego dokonany cd / tł. z j. niem. Tadeusz Sarniewicz. [Cz. 2] // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 5, s. 8-9
117. SARNIEWICZ Tadeusz: Dębnowskie jezioro. Cz. 1-2 // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 2, s. 3-6; nr 3, s. 5-6
118. UMIŃSKI Bronisław Józef: Z dziejów byłej diecezji lubuskiej. [Cz. 1-2]. – Il. // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 10, s. 18; nr 11, s. 11-12
119. WIZYTA dawnych mieszkańców Dębna / (Stary Bakalarus) // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 6, s. 6-7
120. WSPOMNIENIA por. von Prittwitz o bitwie pod Sarbinowem / [oprac.] L. Ł. – Prittwitz – wspomnienia młodości: bitwa pod Zorndorf (Sarbinowem) dnia 25 sierpnia 1758 roku / [tekst] tł. z j. niem. Tadeusz Sarniewicz [Cz.1- 2] // *Merkuriusz Dębnowski*. – 2002, nr 7-8, s. 11-13; nr 9, s. 11-12
121. ZALEWSKI Jan: Zorndorf 1758 i wielka sztuka artylerii. – Il. // *Czas i Przestrzeń*. – 2002, nr 5, s. 9-10
Broń stosowana w czasie bitwy pod Zorndorfem w 1758 r.

DOBIEGNIEW

122. [BOREK Zbigniew]: Gmina czeka na decyzję: gospodarcza szansa w historycznym miejscu / (zeb). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 35, s. 19E
Oczekiwanie na zaakceptowanie projektu podziału terenu oflagu II C Woldenberg na część muzealną i gospodarczą przez generalnego konserwatora zabytków

123. [CIEPIELA Hanna]: Ani śladu po ruinie / (hc). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCD)*. – 2002, nr 215, s. 5
Uroczyste otwarcie wyremontowanego pałacu w Mierzęcinie
124. KRZYŻANOWSKI Piotr: Nieznana historia. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 45, s. 28
Losy Wilhelma Bagge więźnia Oflagu II C Woldenberg
125. PIECZKO Andrzej: Odnowili na medal: dwie lubuskie nagrody w konkursie „Modernizacja roku 2001”. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 208, s. 3
Spółka Novol z Komornik uhonorowana nagrodą w kategorii budynków zabytkowych w konkursie ogólnopolskim „Modernizacja roku 2001” za modernizację pałacu w Mierzęcinie, gm. Dobiegniew

126. PIEKARSKA Danuta: Miłość nigdy nie umiera. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCD)*. – 2002, nr 168, Mag. Rodz., s. 2
Historia pałacu w Mierzęcinie, kupionego i odrestaurowanego przez firmę Novol

DREZDENKO

127. DOBRZYŃSKI Janusz: Drezdenecka szkoła koron. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 98, s. 14
Historia XVIII-wiecznego zespołu pałacowego przy placu Wolności w Dreźnie, obecnie siedziby Gimnazjum nr 1 im. Józefa Nojnego
128. MARCINKOWSKI Zygmunt: Budowa mostu. – Il. // *Kw. Drezden.* – 2002, nr 2, s. 11
Budowa mostu w Dreźnie w 1945 r.
129. MARCINKOWSKI Zygmunt: Drezdeneckie nekropolie. – Il. // *Kw. Drezden.* – 2002, nr 2, s. 14-15
130. MARCINKOWSKI Zygmunt: Fabryka wyrobów ceramicznych w Vordamm. – Il. // *Kw. Drezden.* – 2002, nr 2, s. 6
131. RATAJCZAK Walenty: Wyzwolenie Dreźnie: (fragmenty „Pamiętników”). Cz.1: Życie w wolnym Dreźnie: (ciąg dalszy „Pamiętnika”). Cz. 2 / oprac. Zdzisław Szproch, Maria Budzianowska // *Kw. Drezden.* – 2002, nr 1, s. 6-7; nr 2, s. 8-10

GORZÓW WLKP.

132. BARAŃSKI Dariusz: Kiedy wkroczyła Armia Czerwona: trwają poszukiwania masowych grobów. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.” [31 sierpnia, 1 września], s. 5
Na dawnym cmentarzu ewangelickim (park Kopernika) ekipy poszukiwawcze odnajdują groby z lat 1945-1946
133. BARAŃSKI Dariusz: Mamy Henselera!. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [17grudnia], s. 1
Gorzowskie muzeum, wzbogaciło się o cenny pejzaż, znanego niegdyś artysty z Wieprzyc
134. BARAŃSKI Dariusz: Mogiły w parku: groby w parku Kopernika kryły ponad 1000 zmarłych. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [5-6 października], s. 3
Zakończenie poszukiwań nieznanych grobów w parku Kopernika, przeprowadzonych przez Niemiecki Związek Opieki nad Grobami Wojennymi
135. BARAŃSKI Dariusz: Zniknęli w Gorzowie // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [30 lipca], s. 1
Rozpoczęcie sondażowych odkrywek w parku Kopernika w poszukiwaniu masowych grobów, niemieckich jeńców, żołnierzy i internowanych cywilów, pod patronatem Niemieckiego Związku Opieki nad Grobami Wojennymi
136. BOREK Zbigniew: Klęczeli i śpiewali „Boże, coś Polskę”. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCD).* – 2002, nr 215, s. 11
Próba odtworzenia przebiegu masowych starć ulicznych w Gorzowie w czasie trwania stanu wojennego 31 sierpnia 1982 roku
137. [BROSZ Krzysztof]: Cynowe dzieci: fontanna Pauckschów / KB. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [18 lipca], s. 3
Najstarsza fontanna w Gorzowie stoi na tarasie willi Pauckschów przy ul. Wał Okrężny
138. [CIEŚLA Stefan]: Świadectwo pamięci: historia na cmentarzu zapisana / (sc). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D).* – 2002, nr 155, s. 15D
Przekazanie przez władze Gorzowa dawnego cmentarza żydowskiego na os. Słonecznym pod opiekę Związkowi Gmin Wyznaniowych Żydowskich RP

139. JEWSIEWICKA Hania: Ostatnia droga do... Starego Czarnowa. – Il. // *Tylko Gorzów*. – 2002, nr 0 (4), s. 17
Pierwszy etap prac ekshumacyjnych mających na celu odnalezienie i przeniesienie do wspólnego grobu w Starym Czarnowie ciał byłych mieszkańców Landsberga
140. KRONIKA wieku: Landsberg 1900-2000 Gorzów / red. Artur Brykner, Dariusz Barański; aut. Dariusz Barański [i in.]; il. Waldemar Kućko [i in.]; tł.z niem. Sławomir Szenwald. – Gorzów Wlkp.: Gazeta Wyborcza: Urząd Miejski, 2002. – 133 s.: il.(gł.kolor.), mapy; 31 cm
141. MOSKALUK Agnieszka: Rodzinne spotkanie przy fontannie Pauckscha. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 20, s. 6-7
Zjazd członków rodziny Hermanna Pauckscha w Gorzowie
142. NIECIECKI Tomasz: Brakuje na zabytki: konserwator tak kraje, jak mu kasy staje. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. EFD)*. – 2002, nr 252, s. 6D
Brak wystarczających funduszy na ratowanie gorzowskich zabytków
143. NIECIECKI Tomasz: Groby Wermachtu: odkrycie podczas ekshumacji. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 188, s. 9D
Odkrycie cmentarzyśka Wermachtu podczas ekshumacji w parku Kopernika w Gorzowie
144. NIECIECKI Tomasz: Nadal szukają: Niemcy nie zakończyli kopać w Gorzowie. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 265, s. 9D
Rozpoczęcie przez Niemiecki Związek Opieki nad Grobami Wojennymi prac sondażowych w Gorzowie pod ekshumacje w 2003 roku
145. [NIECIECKI Tomasz]: Pamiętają / (niko). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. EFD)*. – 2002, nr 228, s. 9 D
Odsłonięcie na ścianie Urzędu Miejskiego w Gorzowie tablicy ku czci generała broni Władysława Sikorskiego
146. [NIECIECKI Tomasz]: Pomóż znaleźć groby / (niko) // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 120, s. 12E
Zbieranie informacji o miejscach pochówków niemieckich jeńców na terenie Gorzowa i okolic w związku z planowaną ekshumacją grobów przez Niemiecki Związek Opieki nad Grobami Wojennymi

147. [NIECIECKI Tomasz]: Poszukiwania mogił: wykopią tysiące szczątków / (niko) // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 154, s. 14D
Przygotowania do masowych ekshumacji niemieckich grobów z okresu II wojny św. w kilku miejscach Gorzowa
148. NIECIECKI Tomasz: Wagon zamiast kiosku: koło katedry stanie tramwaj. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. EFD)*. – 2002, nr 241, s. 6D
Plan ustawienia koło katedry repliki pierwszego gorzowskiego tramwaju, który pełniłby rolę kiosku
149. NIECIECKI Tomasz: Wciąż szukają. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCD)*. – 2002, nr 227, s. 8D
Ekshumacje na terenie Gorzowa prowadzone przez Niemiecki Związek Opieki nad Grobami Wojennymi
150. NIECIECKI Tomasz: Zostają buty: trwają ekshumacje. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 187, s. 10 D
Ekshumacje szczątków Niemców pochowanych w parku Kopernika w Gorzowie
151. [NIECIECKI Tomasz]: Zrzutka na pomnik / (niko) // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 151, s. 9D
Przyjęcie przez gorzowskich radnych uchwały w sprawie budowy w mieście pomnika Pioniera
152. [OCHWAT Renata]: Antropolog odkrył masowe groby w parku Kopernika. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”; [9 sierpnia], s. 1
153. OCHWAT Renata: Dzieło Bahra się sypie: dlaczego zamknięto Łażnię. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.” [23 sierpnia], s. 3
Zamknięcie Łażni Miejskiej, dzieła Maxa Bahra, przy ul. Jagiełły w Gorzowie
154. OCHWAT Renata: Odnowiamy stare bramy: remont ulicy Armii Polskiej. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”; [10 października], s. 3
Remont starych secesyjnych bram w kamienicach przy ul. Armii Polskiej w Gorzowie

155. OCHWAT Renata: Secesja się sypie: nie ma pieniędzy na remonty starych kamienic. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [5-6 października], s. 4
Katastrofalny stan secesyjnych kamienic w rejonie ulic Dąbrowskiego i Drzymały w Gorzowie
156. [OCHWAT Renata]: Świadkowie niekoniecznie: rozpoczęły się poszukiwania niemieckich grobów wojennych. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [3-4 sierpnia], s. 4
157. OCHWAT Renata: Wspólna mogiła: zbiorowe groby niemieckie powstają na cmentarzu Świętokrzyskim // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [26 lipca], s. 3
Pierwsze wspólne niemieckie grobowce powstają na cmentarzu przy ul. Warszawskiej w Gorzowie
158. OCHWAT Renata, CZAJA Anna: Nasze Powązki. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [2-3 listopada], s. 1
198 zabytkowych nagrobków na cmentarzu przy Warszawskiej pod opieką Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Gorzowie
159. PICIŃSKI Roman: Posesja nr 111. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 3, s. 16
Dzieje budynków stojących na miejscu wybudowanego obecnie „Parku 111” przy ul. Sikorskiego w Gorzowie
160. PIOTROWSKI Robert: Dom Mariacki. – (Historia wokół nas). – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 38, s. 22
Dzieje budynku przy ul. Obotryckiej 6 w Gorzowie
161. PIOTROWSKI Robert: Gorzowskie tramwaje. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 41, s. 28
Historia i budowa tramwajów w przedwojennym Landsbergu
162. PYTLAK Grażyna: Milicja otoczyła katedrę: relacja świadka. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCD).* – 2002, nr 215, s. 11
Wydarzenia w Gorzowie 31 sierpnia 1982 r. we wspomnieniach G. Pytlak, dziennikarki, działaczki podziemia
163. [ROMANOWSKI Ryszard]: Zapomniany cmentarz / R.A.R. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 45, s. 18
Cmentarz żydowski w Gorzowie

164. RYMAR Dariusz Aleksander: Gorzów Wielkopolski – miasto na Ziemach Zachodnich (1945-1970) // *Prz. Zach.* – 2002, nr 3, s. 73-96
165. RYMAR Dariusz Aleksander: Jak rozebrano gorzowski arsenał? // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 51-52, s. 28-29
Polem.: Bauer Zenon: W sprawie Arsenału. – (skrytka pocztowa 197) // *Ziemia Gorz.* – 2003, nr 2, s. 10-11
166. SKAZIŃSKI Błażej: Warta na dawnych widokach Gorzowa. – Il. // *Czas i Przestrzeń.* – 2002, nr 5, s. 3
167. SYGIER Maja: Najstarsza pionierka. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 2, s. 12
Jadwiga Biedrzycka – najstarsza pionierka Gorzowa Wlkp.
168. [SYGIER Maja]: Pomnik pamięci / MS // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 4,s. 16
Plany postawienia w Gorzowie Wlkp. pomnika Pioniera
169. SYGIER Maja: Zabytek jak nowy // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 32, s. 15
Remont zabytkowej kamienicy przy ul. Łokietka zajmowanej dziś przez Instytut Nauczycielski
170. [SZCZECHOWIAK Jarosław]: Pięć pięter „Bara-Bara” / JS. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 19, s. 6
Zburzenie parterowego budynku z 1914 r. przy ul. 30 Stycznia
171. WYSZOGRODZKI Wojciech: Magisterium z magistratu. // *Tylko Gorzów.* – 2002, nr 3, s. 6-7
Plany rozbudowy Urzędu Miejskiego oraz historia obecnych obiektów
172. ZYSNARSKI Jerzy: Bunt gorzowskich rajców. – (Sekrety starego Gorzowa). – Il. // *Tylko Gorzów.* – 2002, nr 3, s. 26-29
Przerwanie obrad sesji Miejskiej Rady Narodowej w Gorzowie w 1961 r.
173. ZYSNARSKI Jerzy: Bunt grzeszników: nieznan epizod z przeszłości miasta. – (Sekrety starego Gorzowa). – Il. // *Tylko Gorzów.* – 2002, nr 0(2), s. 22-23; nr 4, s. 28-30
174. ZYSNARSKI Jerzy: Gorzów bardziej winny. – (Sekrety starego Gorzow). – Il. // *Tylko Gorzów.* – 2002, nr 1, s. 27
Tradycje winiarskie Gorzowa

175. ZYSNARSKI Jerzy: Kariera i upadek Hansa W. – (Sekrety starego Gorzowa). – Il. // *Tylko Gorzów*. – 2002, nr 5, s. 26-29
176. ZYSNARSKI Jerzy: Klaudiusz fundator świętokrzyski. – (Sekrety starego Gorzowa). – Il. // *Tylko Gorzów*. – 2002, nr 0 (4), s. 16-17
Dzieje rodziny Klaudiusza Alkiewicza, fundatora cmentarza świętokrzyskiego w Gorzowie
177. ZYSNARSKI Jerzy: Lochy parku Siemiradzkiego. – (Sekrety starego Gorzowa). – Il. // *Tylko Gorzów*. – 2002, nr 2, s. 26-29
178. ZYSNARSKI Jerzy: Ulica zamknięta na klucz. – (Sekrety starego Gorzowa). – Il. // *Tylko Gorzów*. – 2002, nr 0 (3), s. 19
Dzieje ul. Lutyckiej w Gorzowie
179. ZYSNARSKI Jerzy: Wieszczy z placu Wolności. – (Sekrety starego Gorzowa). – Il. // *Tylko Gorzów*. – 2002, nr 6, s. 40-46
Dzieje budowy pomnika Adama Mickiewicza w Gorzowie

KŁODAWA

180. KŁOS-GRYSKA Z.: Remontujemy kościół w Santocznie // *Kłodawskie Wieści*. – 2002, nr 11, s. 5

KOSTRZYN

181. [CIEPIELA Hanna]: Sztuka w ruinach / (hc) // *Gaz. Lubus.* (Wyd. EFD). – 2002, nr 244, s. 19
Plan stworzenia w ruinach kostrzyńskiej twierdzy Bastionu Sztuki
182. DOM pełen muz / JAM. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 19, s. 8-9
Sylwetka Józefa Piątkowskiego, regionalisty z Kostrzyna
183. KŁAPTOCZ Alicja: W listopadowej zadumie. – (Z dziejów miasta; cz. 1). – Il. // *Tyg. Kostrzyn*. – 2002, nr 46, s. 6, 8
Przedwojenne cmentarze Kostrzyna
184. KŁAPTOCZ Alicja: Współpraca krzepka jak twierdza. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 8, s. 18-19
Dzieje kontaktów Kostrzyna z Peitz

185. LEGENDY Ziemi Kostrzyńskiej / oprac., wstęp i tł. z j. niem. Bogusław Mykietów. – Kostrzyn; Zielona Góra: Mykietów Bogusław, 2002. – 39 s.: il.; 21 cm
186. MYKIETÓW Bogusław: Georg Beuchelt (1852-1913) – budowniczy kostrzyńskich mostów. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 3, s. 6
187. MYKIETÓW Bogusław: Kostrzyńskie pocztówki w cenie: wyniki aukcji antykwarycznej w Szczecinie. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 15, s. 6
188. MYKIETÓW Bogusław: Nieśmiertelnik na aukcji. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 33, s. 6
Cynowy nieśmiertelnik żołnierza Luftwaffe z kostrzyńskiej twierdzy na stronie aukcyjnej w internecie
189. MYKIETÓW Bogusław: Pamiątki dawnego Kostrzyna na aukcji. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 14, s. 6
190. MYKIETÓW Bogusław: Parostatkiem: powrót do przeszłości. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 36, s. 6
Rejsy wycieczkowe w okolicach Kostrzyna przed 1945 r.
191. MYKIETÓW Bogusław: Skazany za „zbrodnie magiczne”. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 22, s. 6
Proces przeciwko bankierowi Joachimowi Lippoldowi w 1573 r. w Kostrzynie za praktykowanie magii
192. MYKIETÓW Bogusław: Twierdza Kostrzyn w oblężeniu: gorący sierpień 1758 roku. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 34, s. 6
193. MYKIETÓW Bogusław: Z aparatem do bunkrów. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 27, s. 6
Konkurs fotograficzny: XX-wieczne umocnienia Ziemi Lubuskiej
194. MYKIETÓW Bogusław: Zabytki w sieci. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 21, s. 16, 6
Pamiątki z Kostrzyna na aukcjach w internecie

195. MYKIETÓW Bogusław: Zapomniany kurort Namysłin – Gudzisz. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 16, s. 6
196. OD bastionu do hotelu: problemy na Starym Kostrzynie: czy winić należy archeologów, architektów i konserwatorów zabytków? / J.F.W. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 37, s. 6-7
197. POLSKIE koneksje Katarzyny Brunszwickiej / *Wiek* // *Merkuriusz Dębnowski.* – 2002, nr 5, s. 12
198. [ROSIAK Artur]: Bezrobotni w twierdzy: inicjatywa pożyteczna, ale bez wsparcia / (art). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 25, s. 20 E
Prace przy oczyszczaniu bastionu Król kostrzyńskiej twierdzy
199. ROSIAK Artur: Odbudowa albo trwała ruina: w czerwcu rozstrzygną się losy Starego Miasta // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 61, s. 11E
Kontrowersje wokół planu zagospodarowania przestrzennego Starego Miasta w Kostrzynie
200. [ROSIAK Artur]: Plastikowych nie biorą / (art) // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 48, s. 18 E
Kradzież tablic nagrobnych na cmentarzu żołnierzy radzieckich w Kostrzynie
201. [ROSIAK Artur]: Ślady po wojnie / (art) // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 15, s. 12 E
Zidentyfikowanie żołnierzy, których tzw. nieśmiertelniki – blaszane identyfikatory żołnierzy Wehrmachtu znaleziono na Starym Mieście w Kostrzynie
202. STRÓJWAŚ Marek: Doktoranci z Viadriny. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 26, s. 6
203. STRÓJWAŚ Marek: Jakie były DNI? – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 36, s. 16
Dni Twierdzy Kostrzyn
204. W KOSTRZYNI jak w Kazimierzu / JAW. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 39, s. 6
Roślinność Starego Kostrzyna

205. WIECZOREK Janusz: Goście z Twierdzy policzeni. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 20, s. 10
Raport o stanie nietoperzy zamieszkujących podziemia kostrzyńskiej twierdzy
206. ZABYTKOWA wieża / oprac. Jerzy Wanat. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 34, s. 5, 8
Zabytkowa wieża nad zabudowaniami Kostrzyńskiej Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej
207. ZNALEZISKO archeologiczne / JAW. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 29, s. 6
Odkrycie nieopisanego obiektu na terenie twierdzy Kostrzyn

LUBISZYN

208. [ROSIĄK Artur]: Wyrzucą śmieci / (art). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 42, s. 17 E
Plan odrestaurowania zabytkowego parku okalającego zamkowe ruiny w Lubnie, gm. Lubiszyn

LUBNIEWICE

209. ROKACZ Martyna: Jak Lubniewice na swych zamkach.... – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 30, s. 3, 6
Brak postępów w remontach lubniewickich zamków

MIĘDZYRZECZ

210. [BROŻEK Dariusz]: Historia w pigułce / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 146, s. 12E
Walory kompleksu muzealno-zamkowego w Międzyrzeczu
211. [BROŻEK Dariusz]: Karty pełne historii: część ekspozycji wypożyczyli mieszkańcy / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 77, s. 13 E
Wystawa „Międzyrzecz i okolice na dawnych pocztówkach” w międzyrzeckim muzeum
212. [BROŻEK Dariusz]: Zbrojne bractwo / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 114, s. 12E
Bractwo Rycerskie Zamku Międzyrzecz

213. ROZEN Mikołaj: Liczą się pomysły: rozmowa z..., prezesem żydowskiej gminy wyznaniowej ze Szczecina / rozm. Dariusz Brożek. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. E)*. – 2002, nr 135, s. 12 E
Rozmowa na temat zagospodarowania i wykorzystania byłej synagogi w Międzyrzeczu
214. RYMAR Dariusz Aleksander: Zapomniany traktat Bukowieckiego z Bukowca. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 9, s. 17-18
Związki Jana Bukowieckiego z Bukowca autora „Krótkiej rozprawy o hojności i skąpstwie” z rodziną Bukowieckich z Bukowca koło Międzyrzecza
215. SYGIER Maja: Czy Muzeum przejdzie do historii? – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 26, s. 12
Trudności funkcjonowania Muzeum w Międzyrzeczu
216. WIECZOREK Janusz: Międzyrzecki Rejon Umocniony. – Il. // *Tyg. Kostrzyn.* – 2002, nr 27, s. 16, 7

MYŚLIBÓRZ

217. BOŃCZUK Leszek: Pamięci lotników i Nowopolskiego. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 28, s. 23
Zapowiedź uroczystości z okazji 69 rocznicy tragicznej śmierci Stepasa Dariusza i Stasysa Girensa w Pszczelniku k. Myśliborza

PSZCZEW

218. LEŚNY Franciszek: Spacerkiem po Pszczewie. – Pszczew: MJ, 2002. – 31 s.: pl.; 21 cm

OŚNO

219. [BIELECKA Beata]: Chcą ocalić wspomnienia: w sobotę otwarcie placówki / (beb). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 112, s. 11 E
Utworzenie w Ośnie Muzeum Ziemi Torzymskiej
220. [BIELECKA Beata]: Kuszą historią: w ratuszu powstało muzeum / (beb). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 134, s. 11 E
Najciekawsze eksponaty zgromadzone w otwartym w Ośnie Muzeum Ziemi Torzymskiej

221. [BIELECKA Beata]: Miasto na medal: „mały pomnik” na pamiątkę / (beb). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 90, s. 11 E
Wybicie w warszawskiej mennicy 350 posrebrzanych medali z okazji 750-lecia Ośna Lubuskiego
222. [BIELECKA Beata]: Tablice pamięci / (beb). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 142, s. 13E
Udział przedwojennych mieszkańców Ośna w odsłonięciu tablic pamiątkowych w kaplicy św. Gertrudy poświęconych zasłużonym mieszkańcom: pierwszemu proboszczowi Ośna ks. Antoniemu Mioduszewskiemu i honorowemu obywatelowi miasta Oscarowi Doerffler
223. KALITA-SKWIRZYŃSKA Kazimiera: Od Drossen do Ośna Lubuskiego / Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego (Szczecin). – Wyd. 2. – Ośno Lubuskie: Urząd Miasta i Gminy, 2002. – 72 s.: il., fot. (w tym kolor.), pl.; 30 cm
224. TRZY czwarte milenium // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 21, s. 3
Obchody 750-lecia Ośna Lubuskiego

RECZ

225. BRZUSTOWICZ Grzegorz Jacek: Mniszki, kupcy i rycerze: średniowieczny Recz. – Choszczno: ASz – Artur Szuba, 2002. – 95 s., [1] k. tabl. kolor.: faks., il., mapy, rys.; 24 cm

RZEPIN

226. [BIELECKA Beata]: Organy jak nowe: wzmocnili parafię i gabinet fizykoterapii / (beb) // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 149, s. 13 E
Podjęcie przez rzepińskich radnych uchwały o przekazaniu 10 tys. zł miejscowej parafii na renowację zabytkowych organów
227. BIELECKA Beata: Strach zamknął usta. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCD)*. – 2002, nr 150, s. 9, 13
Odkrycie w Rzepinie zbiorowej mogiły Niemców, według relacji świadka pensjonariuszy domu starców w Staroście
228. KOŁOSZA Wiesław: Nasze miejsce na ziemi: wycinek historii powojennej Rzepina. – Rzepin: Wiesław Kołosza, 2002. – 51 s.: fot. (w tym kolor.); 21 cm

SANTOK

229. MICHALSKI Jacek: Archeologiczna gratka dla każdego. – (Warto zobaczyć) // *Okolice Skwierzyn*. – 2002, nr 7-8, s. 25
Zaproszenie do odwiedzenia Muzeum Grodu Santok

SKWIERZYNA

230. BOKER Heintz: Jak doręczano listy w dawnym powiecie skwierzyńskim // *Okolice Skwierzyn*. – 2002, nr 6, s. 19
Obraz działania poczty w Skwierzynie na początku XX wieku
231. BOKER Heinz: Jarmarki na skwierzyńskim rynku // *Okolice Skwierzyn*. – 2002, nr 7-8, s. 13
232. BOKER Heintz: Krucze gniazdo. – (Z ogrodu wspomnień) // *Okolice Skwierzyn*. – 2002, nr 5, s. 18
Opowiadanie z kroniki kronikarza skwierzyńskiego Wilhelma Jastrowa (1818-1906)
233. BOKER Heintz: Kiedyś mieszkali w Skwierzynie... – (Odkrywanie historii). – II. // *Okolice Skwierzyn*. – 2002, nr 11, s. 9
Żydzi zamieszkali w Skwierzynie do 1945 r.
234. BOKER Heintz: Z historii Ochotniczej Straży Pożarnej. – (Z ogrodu wspomnień) // *Okolice Skwierzyn*. – 2002, nr 3, s. 36
Powstanie (1871 r.) i działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w Skwierzynie
235. [BROŻEK Dariusz]: Historia wykuta w kamieniu / (dab). – II. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE)*. – 2002, nr 125, s. 14E
Akcja porządkowania żydowskiego cmentarza w Skwierzynie przez młodzież z miejscowych szkół średnich i młodych Niemców z Paderborn
236. GROBELNY Michał: Wokół skwierzyńskiego kirkutu // *Okolice Skwierzyn*. – 2002, nr 7-8, s. 6
Zakończenie prac przy restauracji skwierzyńskiego cmentarza żydowskiego
237. HISTORIA w kamieniu pisana – skwierzyński kirkut / W.K. // *Okolice Skwierzyn*. – 2002, nr 2, s. 38-39

238. KULIK Walenty: Legendy skwierzyńskiej oświaty. – Il. // *Okolice Skwierzyn.* – 2002, nr 12, s. 34 -35
Teresa Przanowska – nauczycielka ze Skwierzyny
239. MŁYN i spichlerz: pałace zabytki Skwierzyny / W. K. – (Księgi naszej historii) // *Okolice Skwierzyn.* – 2002, nr 1, s. 46
240. OCHWAT Renata: To było miejsce przekłete: skwierzynianie uporządkowali kirkut. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.” [10 lipca], s. 5
Skwierzyński kirkut, należący do największych na ziemiach zachodnich, można już zwiedzać
241. SROCYŃSKA Monika: Opatrzność czuwająca nad skwierzyńskim kirkutem. Cz. I-V. – Il. // *Okolice Skwierzyn.* – 2002, nr 7-8, s. 7; nr 9, s. 12; nr 10, s. 10; nr 11, s. 8; nr 12, s. 10
242. ŻYDZI w Skwierzynie. – Skwierzyna: Skwierzyńskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego, 2002. – [24] s.: fot. kolor.; 29 cm

SŁOŃSK

243. [ROMANOWSKI Ryszard]: Puszka z historią / R.A.R. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 39, s. 11
Dzieje puszeki po oleju pochodzącej z salonu samochodowego „August Heinrich & Sohn” w Sonnenburgu
244. [WIDER Marta]: Obejrzyj pamiątki / (mawi) // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABC).* – 2002, nr 158, s. 10 E
Wystawa pamiątek regionalnych Słońska w budynku dawnej siedziby szkoły koło kościoła
245. [WIDER Marta]: Okna z przeszłością / (mawi) // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABC).* – 2002, nr 146, s. 12 E
Zorganizowanie koncertu z udziałem członków Brandenburskiej Orkiestry Państwowej, na którym zbierane będą pieniądze na renowację witraży w kościele pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Słońsku

SŁUBICE

246. [BIELECKA Beata]: Wykopali szczątki / (beb) // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 194, s. 4
Odnalezienie podczas prac wykopaliskowych szczątków żołnierzy niemieckich i amunicji przy torach kolejowych w okolicy strefy ekonomicznej w Słubicach
247. [BIELECKA Beata]: Pomnik koło zajazdu: Żydzi chcą pielgrzymować do Słubic / (beb) // *Gaz. Lubus. (Wyd. D)*. – 2002, nr 90, s. 6
Odświeżenie pamiątkowej tablicy poświęconej znanemu rabinowi Josefowi Teominowi na byłym cmentarzu żydowskim w Słubicach

STRZELCE KRAJ.

248. GRALIŃSKI Grzegorz: Początki Strzelec Krajeńskich. – (Grody Ziemi Strzeleckiej; cz. 3). – Il. // *Ziemia Strzel.* – 2002, nr 6, s. 10-11
249. GRALIŃSKI Grzegorz: Opowieść o pierwszym strzeleckim piekarzu. – (Ocalić od zapomnienia). – Il. // *Ziemia Strzel.* – 2002, nr 21, s. 6-7
250. KWIATKOWSKI Krzysztof: Działania wojenne na terenie powiatu strzeleckiego w 1945 roku // *Ziemia Strzel.* – 2002, nr 2, s. 5-6
251. PASZKIEWICZ Sergiusz: Spacerkiem po Strzelcach. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 41, s. 6
Oszpecone obiekty architektoniczne w centrum Strzelec Krajeńskich

TRZCIEL

252. [BROŻEK Dariusz]: Park pamięci / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABC)*. – 2002, nr 90, s. 11 E
Akcja sprzątania ponemieckiego cmentarza ewangelickiego w Trzcielu, zorganizowana przez Stowarzyszenie Miłośników Trzciela
253. [BROŻEK Dariusz]: Działają u siebie / (dab). – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABC)*. – 2002, nr 111, s. 10 E
Działalność Stowarzyszenia Miłośników Trzciela

WITNICA

244. CZARNUCH Zbigniew: Dobre duchy Dąbroszyna. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 45, s. 28
Osoby popularyzujące pałac w Dąbroszynie
245. CZARNUCH Zbigniew: O maszynie parowej i marcańskich rogalach: huta z Witnicy i kuźnica z Santoczna mają swój przyczynek w budowie pierwszej niemieckiej maszyny parowej. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 51-52, s. 30
246. ROKACZ Martyna: Dąbroszyn z pałacem. – Il. // *Ziemia Gorz.* – 2002, nr 36, s. 16
Plany związane z wyremontowanym pałacem w Dąbroszynie
247. WIDER Marta: Starość do odnowy. – Il. // *Gaz. Lubus. (Wyd. ABCE).* – 2002, nr 55, s. 10 E
Prace remontowe w pałacu w Dąbroszynie
248. WRÓBLEWSKI Władysław: Katalog duchów: o mieszkańcach dąbroszyńskiego pałacu. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.” [27 sierpnia], s. 4
Pałac w Dąbroszynie – jego dzieje, „katalog duchów” oraz remont
249. WRÓBLEWSKI Władysław: O czym szumią mosińskie dęby?: wspomnienie cesarskich polowań, rosnącej i usychającej nadziei, zdarzeń chwalebnych i wstydlivych. – Il. // *Gaz. Wybor.* – 2002, dod. „Gorzów Wlkp.”, [25 września], s. 5

Grażyna Kostkiewicz-Górska i Danuta Zielińska
(Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wlkp.)